Национални специализирани съдилища

Bulharsko

Този раздел предоставя информация за специализираните съдилища в българската съдебна система. Специализирани съдилища В Република България няма специализирани трудови, морски, търговски или други видове съдилища.

Административни съдилища

В Република България през 2006 г. с приемането на новия Административно-процесуален кодекс е създадена система от административни съдилища. Административното правораздаване включва 28 административни съдилища на окръжно ниво и Върховен административен съд.

Административни съдилища

На административните съдилища са подведомствени всички дела по искания за:
издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове;
обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по Административно-процесуалния кодекс;
защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията;
защита срещу незаконно принудително изпълнение;
обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица;
обезщетения за вреди от принудително изпълнение;
обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища;
установяване неистинността на административни актове по Административно-процесуалния кодекс.
Всеки може да предяви иск, за да установи съществуването или несъществуването на едно административно право или правоотношение, когато има интерес от това и не разполага с друг ред за защита.
Делата по оспорване на индивидуални административни актове се разглеждат от административния съд по седалището на териториалната структура на администрацията на органа, издал оспорения акт, в чийто район се намира постоянният или настоящият адрес или седалището на жалбоподателя. Тези дела се разглеждат от административния съд, в района на който е седалището на органа, издал оспорения индивидуален административен акт, когато:
актът има няколко адресати с постоянен или настоящ адрес в райони, различни от района на териториалната структура на администрацията на органа, издал акта;
администрацията на органа, издал оспорения акт, няма териториална структура.
Делата по оспорване на общи административни актове се разглеждат от административния съд, в района на който е седалището на органа, издал оспорения акт.
Делата се разглеждат от Административния съд - град София, когато седалището на органа, издал оспорения административен акт, е в чужбина.
Исковете за обезщетения се предявяват пред съда по адреса или седалището на жалбоподателя и когато са съединени с оспорване по ал. 1 - 4.
Когато компетентният съд не може да разгледа делото, Върховният административен съд постановява изпращането му в равен по степен административен съд.
Не подлежат на съдебно обжалване административните актове, с които непосредствено се осъществяват външната политика, отбраната и сигурността на страната, освен ако в закон е предвидено друго.

Върховен административен съд

На Върховния административен съд са подсъдни:
оспорванията срещу подзаконовите нормативни актове, освен тези на общинските съвети;
оспорванията срещу актовете на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите;
оспорванията срещу решения на Висшия съдебен съвет;
оспорванията срещу актове на органите на Българската народна банка;
касационни жалби и протести срещу първоинстанционни съдебни решения;
частни жалби срещу определения и разпореждания;
молби за отменяне на влезли в сила съдебни актове по административни дела;
оспорванията срещу други актове, посочени в закон.
Във Върховния административен съд има колегии, които се ръководят от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия.В колегиите има отделения.

Други специализирани съдилища

Военни съдилища

Историята на военните съдилища започва на 1 юли 1879 год. През 1956 г. военните съдилища се преструктурират по армии в градовете София, Пловдив, Сливен, Варна и Плевен, където съществуват и до днес.

Военен съд

Военен съд

Военният съд разглежда като първа инстанция наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи, генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства и граждански лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия и в структурите на подчинение на министъра на отбраната, в Националната служба за охрана, в Националната разузнавателна служба, при или по повод изпълнение на службата им. За тези дела второинстанционен съд е Военно-апелативният съд. Компетентността на военните съдилища е определена с Наказателно-процесуалния кодекс. Те са със статут на окръжни съдилища. **Военно-апелативният съд** е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

Специализиран наказателен съд

Специализираният наказателен съд е създаден със Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, обн. в ДВ, бр. 1/2011г. Той е единствен на територията на Република България и е приравнен на окръжен съд, със седалището в гр. София. Компетентността на специализирания наказателен съд се определя със закон. В чл. 411а от Наказателно-процесуалния кодекс са изчерпателно изброени дела за престъпления, които са подсъдни на Специализирания наказателен съд - основно извършени от организирани престъпни групи или по поръчение на такива.
Специализираният наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.
Апелативният специализиран наказателен съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на специализирания наказателен съд. Седалището му е в София.
Апелативният специализиран наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател. Касационният съдебен контрол върху актовете на Апелативния специализиран наказателен съд се осъществява от Върховния касационен съд, който е висшата съдебна инстанция по наказателни дела.
Арбитражен съд при Българска Търговско-промишлена палата (АС при БТПП)
АС при БТПП разрешава граждански спорове, както и спорове за попълване празнини в договори или приспособяването им към нововъзникнали обстоятелства, независимо от това, дали седалището или местожителството на едната или и на двете страни е в Република България.
АС при БТПП затвърди позицията си на най-важната арбитражна институция в България, ползваща се с доверие благодарение на високо професионалната си дейност в областта на разрешаването на правни спорове. АС при БТПП решава между 250 и 300 спора годишно – както международни, така и вътрешни. 82% от вътрешните дела се разглеждат в 9-месечен срок, а 66% от международните дела се разглеждат в срок до 12 месеца.
Същевременно Арбитражният съд е активно ангажиран в усъвършенстване на законодателството в областта на арбитража. Неарбитрируеми остават само споровете относно вещни права върху недвижими имоти, за издръжка или за права, произтичащи от индивидуално трудово правоотношение, както и неимуществените и семейноправни спорове.

Правна база данни

Интернет страници на съдилищата

Всеки един съд в България разполага с интернет страница, на която може да бъде намерена информация за структурата и дейността на съда, както и информация за текущи или вече приключили дела и друга полезна информация, достъпна за всички.
На интернет страницата на Висшия съдебен съвет може да бъде намерен подробен списък със съдилищата в България, както и техните адреси и интернет страници (достъпни само на български език).
Актовете на съдилищата се публикуват незабавно след постановяването им на интернет страницата на съответния съд при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.
Актовете по дела, които засягат гражданския или здравния статус на лицата, се публикуват без мотивите им.
Повече полезна информация може да бъде намерена на следните интернет страници:
Върховен административен съд
Военен съд
Арбитражен съд при Българска Търговско-промишлена палата (АС при БТПП)
Международен арбитражен съд
Последна актуализация: 29/06/2023
Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.